

Pedagojik Formasyon Öğrencilerinin “Pedagojik Formasyon” Kavramına Yönelik Metaforik Algılarının İncelenmesi*

Buket TURHAN TÜRKKAN¹, Melis YEŞİLPINAR UYAR²,
Ece YOLCU³

Geliş Tarihi: 04.04.2016

Kabul Ediliş Tarihi: 07.03.2017

ÖZ

Pedagojik formasyon öğrencilerinin “pedagojik formasyon” kavramına yönelik metaforik algılarının belirlenmesi amacıyla gerçekleştirilen araştırma, tarama modelinde betimsel bir çalışmadır. Araştırmanın katılımcılarını, bir devlet üniversitesinde pedagojik formasyon sertifika programına devam eden 389 öğrenci oluşturmuştur. Araştırma verilerinin toplanmasında açık uçlu bir formdan yararlanılmıştır. Araştırmada toplanan nitel verilerin analizinde tümevarımcı analiz yöntemi, nicel verilerin analizi için ki-kare testi kullanılmıştır. Araştırmanın sonuçlarına göre, öğrencilerin pedagojik formasyon eğitimine yönelik metaforik algılarının, “Mesleğe Girişte Önkoşul Olan Pedagojik Formasyon”, “Meslek Bilgisi Sunan ve Gerçek Yaşamla Bağ Kuran Pedagojik Formasyon”, “Gereksiz, Yetersiz ve Plansız Uygulamalar İçeren Pedagojik Formasyon”, “Tamamlayıcı ve Bütünleştirici Bir Boyut Olarak Pedagojik Formasyon”, “Yardımcı ve Yol Gösterici Bir Araç Olarak Pedagojik Formasyon”, “Gelişimsel Bir Süreç Olarak Pedagojik Formasyon”, “Yenilik ve Farklılık Sunan Bir Süreç Olarak Pedagojik Formasyon”, “Geleceğe Yönelik Umut Vaadeden Pedagojik Formasyon” ve “Ulaşılması ve Sürdürülmesi Zor Bir Süreç Olarak Pedagojik Formasyon” kategorileri altında toplandığı belirlenmiştir. Öğrencilerin ürettikleri metaforları açıklayan bazı kategorilerin cinsiyete göre anlamlı bir farklılık gösterdiği belirlenmiştir.

Anahtar kelimeler: Pedagojik formasyon, metafor, pedagojik formasyon sertifika programı öğrencileri.

The Metaphorical Perceptions of Pedagogical Formation Students towards the Concept of “Pedagogical Formation”

ABSTRACT

This study was conducted as a descriptive survey study to reveal pedagogical formation students’ metaphorical perceptions related to “pedagogical formation”. There were 389 participants attending pedagogical formation certificate program in a state university. For data collection, a short open-ended form was used. Through the analysis of qualitative data, inductive analysis and for quantitative analysis chi-square test were used. Within results, it was indicated students’ metaphorical perceptions regarding pedagogical

* Bu çalışmanın bir bölümü 3. Uluslararası Eğitim Programları ve Öğretim Kongresi’nde sözlü bildiri olarak sunulmuştur (22-24 Ekim 2015, Adana).

¹ Arş. Gör., Çukurova Üniversitesi, bturhan@cu.edu.tr

² Arş. Gör. Dr., Çukurova Üniversitesi, myesilpinar@cu.edu.tr

³ Arş. Gör., Çukurova Üniversitesi, eduser@cu.edu.tr

formation concept were gathered under nine categories: “Pedagogical formation as a prerequisite for entering the profession”, “Pedagogical formation providing professional knowledge and relating to the real life”, “Pedagogical formation including unnecessary, inefficient and unplanned practices”, “Pedagogical formation as a complementary and integrating dimension”, “Pedagogical formation as a helping and guiding tool”, “Pedagogical formation as a developmental process”, “Pedagogical formation as a process providing innovation and difference”, “Pedagogical formation promising for the future” and “Pedagogical formation as a process difficult to reach and resume”. Moreover, some of the metaphor categories students produced showed significant differences regarding gender.

Keywords: Pedagogical formation, metaphor, pedagogical formation certificate program students.

GİRİŞ

Geçmişten günümüze ülkemizde öğretmen eğitiminde farklı uygulamaların denenmesi ve çeşitli kurumların süreçte etkin olması söz konusudur. Günümüzde okul öncesi eğitim, ilköğretim ve ortaöğretime yönelik hizmet öncesi öğretmen eğitimi üniversiteler tarafından yürütülmekte olduğu ve öğretmen eğitimindeki ana kaynağın halen eğitim fakülteleri olduğu bilinmektedir (Güven, 2014). Bunun yanında, öğretmen ihtiyacı duyulan zamanlarda, ortaya çıkan ihtiyacı karşılamak için farklı uygulamalar işe koşulabilmektedir. Bu uygulamalardan biri çeşitli koşullar çerçevesinde yürütülen ve eğitim fakültesi dışındaki fakültelerden mezun olan bireylere öğretmenlik yapabilme olanağı sunan pedagojik formasyon eğitimidir (Tepeli & Caner, 2014). Öğretmen yetiştiren kurumlarda geçmişten günümüze kadar önemli değişiklikler yapılmasına rağmen öğretmen eğitiminde temel alınan model üzerindeki tartışmaların halen devam ettiği görülmektedir (Işık, Çiltaş & Baş, 2014). Son dönem gelişmelere bakıldığında ise 20 Şubat 2014 tarih ve 9 sayılı kararla yürürlüğe giren pedagojik formasyon sertifika programıyla üniversitelerde bu programlara ayrılan kontenjanların artırıldığı belirlenmiştir. Pedagojik formasyon eğitimi farklı ülkelerde öğretmen eğitimindeki alternatif uygulamalar arasında yer alsa da (Özcan, 2013; Thompson, 2014), pedagojik formasyon sertifika programının ülkemizde yürütülmekte olan öğretmen eğitimi programlarını sekteye uğrattığı ifade edilmekte ve gerek nicelik gerekse nitelik açısından önemli eksikliklerinin olduğu belirtilmektedir (Akdemir, 2013; Azar, 2011; Doğanay vd., 2015; Işık, Çiltaş & Baş, 2010; Safran, 2014; Saylan, 2013). Konuyla ilgili araştırma sonuçları da formasyon eğitimi sürecinde uygulama süresinin kısa olmasından, öğretmenlik uygulaması dersine devam eden öğrenci sayısının fazla olmasından, fakülte-okul arasındaki işbirliğinin yetersizliğinden (Nayır & Çınkır (2014), öğrencilerin derslere zorunluluktan devam etmelerinden, dersleri ve alınan eğitimi verimsiz ve gereksiz görmelerinden (Dündar & Karaca, 2013), programın uygulanması sürecinde duyuların zamanlamasından, yetkili birime ulaşmadaki güçlüklerden, derslere giren öğretim üyelerinin alan uzmanı olmamasından ve öğrencilerin farklı illerden katılımının maddi ve zamana dayalı güçlükleri ortaya çıkarmasından (Çiçek Sağlam, 2015) kaynaklanan sorunlar yaşandığını göstermektedir.

Uygulama sürecinde yaşanan bu sorunlar doğrultusunda pedagojik formasyon eğitiminin, farklı fakülte öğrencilerinin penceresinden nasıl görüldüğünün, ne ölçüde yeterli olduğunun farklı açılardan ele alınarak araştırılması ve tartışılması gerektiği belirtilmektedir (Süral & Sarıtaş, 2015). Bu uygulamayı ve niteliğini araştıran çalışmalarda ise daha çok pedagojik formasyon öğrencilerinin mesleğe yönelik tutumlarının, öğrenme stillerinin, inançlarının ve öz-yeterlik algılarının incelendiği görülmektedir. (Eraslan & Çakıcı, 2011; Güneş & Gökçek, 2012; Ilgaz, Bülbül & Çuhadar, 2013; İlğan, Sevinç & Arı, 2013; Özkan, 2012; Polat, 2013; Süral & Sarıtaş, 2015). Bu araştırmalardan öğretmenlik mesleğine yönelik yeterlik ve tutumların incelendiği bazı araştırmalarda ise pedagojik formasyon öğrencilerinin tutum ve motivasyonlarının eğitim fakültesi öğrencilerine göre daha olumlu ve yüksek olduğu belirlenmiştir (İlğan, Sevinç & Arı, 2013; Polat, 2013; Süral & Sarıtaş, 2015). Pedagojik formasyon programına yönelik çeşitli sorunların varlığıyla birlikte bu eğitimin olumlu katkılara da sahip olduğunu gösteren bu sonuçlar, pedagojik formasyon programının farklı açılardan araştırılması ve incelenmesi gerektiğini göstermektedir.

Yine, özellikle eğitim fakültesi dışındaki fakültelerden pedagojik formasyon programına katılmış öğretmenlerin veya katılacak öğretmen adaylarının, mesleklerine yönelik konular çerçevesindeki görüşlerinin bilinmesinin, pedagojik formasyon programlarının sağladığı verim hakkında öngörude bulunmaya yardımcı olabileceği belirtilmektedir (Özdemir & Erol, 2015). Bununla birlikte, pedagojik formasyon programının çeşitli yönlerinin bilimsel çalışmalarla incelenmesinin, bu kapsamda yer alan tartışmalara katkı sağlayacağı, bu doğrultuda pedagojik formasyon öğrencilerinin öğretmenliğe ve pedagojik formasyon kavramına yönelik metaforlarının belirlenmesinin öğretmen yetiştirilmesinin niteliğini anlama adına önemli katkıları olacağı da belirtilmektedir (Çocuk, Yokuş & Tanrıseven, 2015).

Belirtilen noktaların ışığında bu uygulamanın paydaşlarından biri olan öğrencilerin de bu uygulamaya ilişkin görüşlerine başvurulmasına ve eğitim sürecine yönelik algılarının ortaya konmasına gereksinim duyulmuştur. Bu gereksinimden hareketle gerçekleştirilen araştırmanın amacı; pedagojik formasyon öğrencilerinin “pedagojik formasyon” kavramına yönelik metaforik algılarının belirlenmesidir. Bu doğrultuda aşağıda belirtilen araştırma sorularına yanıt aranmıştır:

- Pedagojik formasyon öğrencilerinin pedagojik formasyon kavramına ilişkin ürettikleri metaforlar ortak özellikleri bakımından hangi kategoriler altında toplanmaktadır?
- Pedagojik formasyon öğrencilerinin pedagojik formasyon kavramına ilişkin ürettikleri metaforları açıklayan kategoriler öğrencilerin cinsiyetlerine göre anlamlı farklılık göstermekte midir?

Bu araştırmadan ulaşılan sonuçlarla; pedagojik formasyon eğitiminde karşılaşılan sorunların belirlenmesine ve bu sorunlara temel oluşturan etmenlerin incelenmesine katkı sağlanacağı düşünülmektedir. Araştırmanın, belirlenen bu

sorun ve eksikliklere yönelik farklı çözüm yollarının üretilmesinde yol gösterici olması ve öğretmen eğitiminde alternatif modellerden biri olan pedagojik formasyon eğitiminin geliştirilmesine katkı sağlaması bakımından önem taşıdığı düşünülmektedir. Ayrıca, öğretmen eğitiminde pedagojik formasyonun yerine ve uygulama koşullarının etkililiğine ilişkin yeni bir bakış açısı getirmesi bakımında da araştırma bulgularının önemli bir kaynak sağlaması beklenmektedir.

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Pedagojik formasyon öğrencilerinin pedagojik formasyon kavramına ilişkin metaforik algılarını belirlemeyi amaçlayan bu araştırma, betimsel tarama modelinde gerçekleştirilmiştir. Betimsel araştırmalar, belirli bir durumu mümkün olduğunca bütünsel ve detaylı bir biçimde ortaya koymayı amaçlar (Büyüköztürk, Kılıç Çakmak, Akgün, Karadeniz & Demirel, 2011). Bu çalışmada, pedagojik formasyon kavramına yönelik programa devam eden öğrencilerin algılarının bütüncül ve ayrıntılı bir şekilde incelenmesi ve programa yönelik genel bir değerlendirme yapılması söz konusudur.

Katılımcılar

Katılımcıların belirlenmesinde amaçlı örnekleme yöntemlerinden kolay ulaşılabılır durum örnekleme kullanılmıştır. Kolay ulaşılabılır örneklemenin, en ulaşılabılır örnekleri seçmeyi içerdiği, maliyet ve zaman yönünden elverişli yöntemlerden biri olduğu belirtilmektedir (Marshall, 1996). Araştırmaya hız ve pratiklik sağlayan bu örnekleme yöntemiyle, araştırmacının, yakın olan ve erişilmesi kolay olan bir durumu seçmesi söz konusudur (Yıldırım & Şimşek, 2008). Bu çalışmada ulaşılabılır çalışma grubu içerisinde yer alan öğrenci sayısının ve çeşitliliğin araştırmanın amacı açısından yeterli olduğu belirlenmiş ve bu nedenle kolay ulaşılabılır durum örnekleme tercih edilmiştir. Bu doğrultuda araştırmanın katılımcılarını 2014-2015 eğitim-öğretim yılında Türkiye'nin güneyinde bulunan bir devlet üniversitesinin pedagojik formasyon sertifika programına devam eden 389 öğrenci oluşturmuştur.

Verilerin Toplanması ve Analizi

Araştırma verilerinin toplanmasında öğrencilerin kişisel bilgilerini, pedagojik formasyon kavramına yönelik metaforik algılarını belirlemeye yönelik açık uçlu bir formdan yararlanılmıştır. Metaforlar, duygusal zekanın bir sürümü olarak görülmekte ve nöropsikolojik süreç tarafından betimlenen bir ifade biçimi olarak ele alınmaktadır (Modell, 2009). Metaforlar uygun biçimde kullanıldığında deneyimleri aydınlatarak, yeni bir bakış açısıyla olgunun daha yakından incelenmesine olanak tanımaktadırlar ve duygu uyandırmak amacıyla kullanılmaktadırlar (Carpenter, 2008). Bu çalışmada da, öğrencilerin pedagojik formasyon kavramına yönelik ürettikleri metaforlar aracılığıyla bu kavrama yönelik metaforik algılarının ve bakış açılarının belirlenmesi amaçlanmıştır.

Veri toplama sürecinde öncelikle öğrencilere metafor ile ilgili bilgi verilmiştir. Daha sonrasında araştırmaya katılan pedagojik formasyon öğrencilerinin

‘pedagojik formasyon’ kavramına yönelik zihinsel imgelerini belirlemek amacıyla her öğrencinin veri toplama aracında yer alan “*pedagojik formasyon... gibidir; çünkü...*” cümlesini tamamlamaları istenmiştir.

Araştırmada toplanan nitel verilerin analizinde tümevarımcı analiz yöntemi kullanılmıştır. Öğrencilerin oluşturdukları zihinsel imgelerin analiz edilmesi ve yorumlanmasını içeren bu süreç Saban’ın (2008) gerçekleştirmiş olduğu sürece uygun olarak düzenlenmiştir. Bu süreçte ilk olarak öğrencilerin oluşturdukları metaforlar adlandırılmıştır. Bu kapsamda her bir katılımcının ürettiği metaforlar alfabetik olarak sıralanarak öğrenciler tarafından yazılan metaforların belirgin bir şekilde ifade edilip edilmediği belirlenmiştir. Sonraki aşama olan eleme ve arıtma kapsamında araştırmanın amacına uygun olmayan ve gerekçesi açıklanmamış metaforlara ilişkin veriler elenmiştir. Bu kapsamda gerekçe sunulmayan ya da metafora dönük gerekçesini “pedagojik formasyon” yerine “öğretmen” kavramına dönük açıklayan 28 katılımcının verisi analiz kapsamına alınmamıştır. Daha sonra, oluşturulan 389 metafor imgesi alfabetik sıraya göre dizilmiş ve bu metaforları açıklayan kategoriler belirlenmiştir. İlerleyen aşamalarda geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları yapılmış ve son olarak nicel analiz için uygun olduğuna karar verilen verilerin analizi yapılmıştır. Bu kapsamda gerekli koşulların sağlandığı test edildikten sonra nicel verilerin analizi için ki-kare testi kullanılmıştır.

Geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları için önerilen yollar kapsamında (Miles & Huberman, 1994) üç ayrı araştırmacı tarafından ayrı ayrı kodlanan verilerden elde edilen metaforlar ve bu metaforları içeren kategoriler karşılaştırılmış ve tutarlılığı incelenmiştir. Görüş ayrılığı oluşan kod ve kategoriler üzerinde araştırmacılar bir arada çalışmışlar ve tartışılan kod ve kategoriler üzerinde görüş birliğine varmışlardır. Bu çalışma sonrasında kod ve kategorilere son hali verilerek veri analizi süreci tamamlanmıştır. Ayrıca, nitel çalışmalarda geçerlik kapsamında verilerin detaylı olarak sunulması ve sonuçların nasıl elde edildiğinin belirtilmesi önemli görülmektedir (Yıldırım & Şimşek, 2008). Bu bağlamda verilerin analizi sonucunda oluşturulan kategoriler açıklanırken doğrudan alıntılarla desteklenmiş, bu alıntıların elde edildiği ham veri metinlerinde katılımcıların sırasına, yaşına ve cinsiyetine yer verilmiş ve bulgular ayrıntılı olarak sunulmuştur.

BULGULAR

Bulgular araştırma sorularına dayalı olarak iki alt başlıkta sunulacak şekilde açıklanmıştır.

Pedagojik Formasyon Öğrencilerinin Pedagojik Formasyon Kavramına Yönelik Metaforlarını Açıklayan Kategorilere İlişkin Bulgular

Pedagojik formasyon öğrencilerinin pedagojik formasyon kavramına ilişkin olarak ifade ettikleri metaforların dokuz kategori altında toplandığı belirlenmiştir. Bu kategorilere Tablo 1’de yer verilmiştir.

Tablo 1. *Pedagojik Formasyon Kavramına İlişkin Metaforların Yer Aldığı Kategoriler*

Kategori	f
Mesleğe Girişte Önkoşul Olan Pedagojik Formasyon	85
Meslek Bilgisi Sunan ve Gerçek Yaşamla Bağ Kuran Pedagojik Formasyon	78
Gereksiz, Yetersiz ve Plansız Uygulamalar İçeren Pedagojik Formasyon	70
Tamamlayıcı ve Bütünleştirici Bir Boyut Olarak Pedagojik Formasyon	43
Yardımcı ve Yol Gösterici Bir Araç Olarak Pedagojik Formasyon	40
Gelişimsel Bir Süreç Olarak Pedagojik Formasyon	28
Yenilik ve Farklılık Sunan Bir Süreç Olarak Pedagojik Formasyon	21
Geleceğe Yönelik Umud Vaadeden Pedagojik Formasyon	15
Ulaşılması ve Sürdürülmesi Zor Bir Süreç Olarak Pedagojik Formasyon	9
Toplam	389

Tablo 1’de yer alan kategoriler incelendiğinde, katılımcıların ifade ettikleri metaforların daha çok “Mesleğe Girişte Önkoşul Olan Pedagojik Formasyon”, “Meslek Bilgisi Sunan ve Gerçek Yaşamla Bağ Kuran Pedagojik Formasyon” ve “Gereksiz, Yetersiz ve Plansız Uygulamalar İçeren Pedagojik Formasyon” kategorileri altında toplandığı görülmektedir. Bu kategoriler altında yer alan metaforlar alt başlıklar altında sunulmaktadır.

Kategori 1: Mesleğe Girişte Önkoşul Olan Pedagojik Formasyon

Bu kategori altında yer alan metaforlara ve bu metaforlara ilişkin frekans değerlerine Tablo 2’de yer verilmiştir.

Tablo 2. *Mesleğe Girişte Önkoşul Olan Pedagojik Formasyon Kategorisini Oluşturan Metaforlar*

Metafor	f	Metafor	f	Metafor	f
Zorunluluk	7	Sigorta şirketi	1	Tanrı	1
Ehliyet	5	Ustalık Belgesi	1	Altın gol	1
Basamak	5	Çaydanlığın alt kapağı	1	Otomatik veya hızlı geçiş sistemi	1
Mecburiyet	4	Özgürlük	1	Gülün goncası	1
Kapı	3	Can damarı	1	Altının işlenmiş hali	1
Anahtar	3	Demirbaş	1	Yürek	1
Diploma	3	Sağlık	1	Pil veya akü	1
Umut	2	Deniz suyu	1	Işık	1
Yemek	2	Yaz günü içilen bira	1	Yağmalanan bir işyeri	1
Altın bilezik	2	Kısıtlanmış insan	1	Banka	1
Hayat	2	Bölümü tamamlayan son adım	1	Start çizgisinden önceki son engel	1
Su	2	Trafik levhası	1	Amaca ulaşma aracı	1
Köprü	2	Gülen çocuklar	1	Şans oyunu	1

İlk adım/aşama	2	Dipsiz bir kuyu	1	Yakıcı bir güneş	1
Pasaport	2	Kabaktan olma karpuz	1	Köprüden önceki son çıkış	1
Beyaz renk	1	Çıkamaz sokak	1	Gökkuşağı	1
Mavi renk	1	Zaman	1	Pasaportu olmayan birey	1
Siyah beyaz bir renk	1	Alınması gereken mecburi belge	1	Arabanın ateşleme sistemi	1

Tablo 2’de görüldüğü üzere bu kategoride 54 metafor yer almaktadır. Bu kategoride en çok tekrar eden metaforların zorunluluk (f:7) , ehliyet (f:5), mecburiyet (f:4), kapı (f:3), anahtar (f:3) ve diploma (f:3) olduğu görülmektedir. Bu kategoride yer alan umut, yemek, altın bilezik, hayat, su, köprü, ilk adım/aşama ve pasaport metaforları ikişer, diğer metaforlar ise birer öğrenci tarafından üretilmiştir. Bu kategori altında görüş belirten öğrencilerden biri ehliyet metaforuna ilişkin gerekçesini şu şekilde ifade etmiştir: “*Pedagojik formasyon ehliyet gibidir. Çünkü yıllar sonra alabildiğim bir sertifika kursudur. 11 yıldır özel sektörde öğretmenlik yaptığım halde devlet ya da özel okul kapıları açmayı sağlayan bir belge olacak sadece, tıpkı ehliyetsiz araba kullandıktan sonra ehliyetimi almam gibi.*” (Ö119, 33, K)

Kategori 2: Meslek Bilgisi Sunan ve Gerçek Yaşamla Bağ Kuran Pedagojik Formasyon

Bu kategori altında yer alan metaforlara ve bu metaforlara ilişkin frekans değerlerine Tablo 3’te yer verilmiştir.

Tablo 3. *Meslek Bilgisi Sunan ve Gerçek Yaşamla Bağ Kuran Pedagojik Formasyon Kategorisini Oluşturan Metaforlar*

Metafor	f	Metafor	f	Metafor	f
Su	6	Matematik	1	Tamirci çırağı	1
Kılavuz	4	Perde	1	Psikolog	1
Ehliyet	3	İnsan fabrikası	1	Ağaç	1
Hayat	3	İnsanın kendini tanıması	1	Facebook şifresi	1
Öğretmenin Kaynağı	3	Küçük bir çocuğun büyütülme aşaması	1	Bir eğitimcinin nasıl olacağını öğrenmek	1
Anne	2	Balıkçılık	1	Enstrüman	1
Ehliyetsiz araba kullanmak	1	Can	1	Bahçıvan	1
Sanat	1	Davranış, insan ilişkileri, iletişim	1	Boya	1
Bilgisayar	1	İnsanları tanıma aracı	1	Meyvenin çekirdeği	1
Nefes	1	Hayata atılan ilk adım	1	Bilgisayar programı	1
Tadına doymak istemediğim bir yemek	1	Psikolojik ve rehabilitasyon eğitimi	1	Bir tiyatro oyunu	1
İhtiyaç	1	Vazodaki çiçekler	1	Yüzücünün can simidi	1

İnsülin	1	Süreç	1	Anaokulu	1
Öğrencilere eğitim ve davranış	1	Kişinin eğitim mezun olması	1	Öğretmenin terbiyesi	1
Fizik Kanunu	1	Balık	1	Tavşan	1
Kitap	1	Güzel iletişim	1	Hakemi olan futbol maçı	1
Kaya	1	İletişim aracı	1	Çocuk yetiştirmek	1
Aktarıcı	1	Bir binanın temeli	1	Voleybol oynamak	1
Aşk	1	Empati	1	Güven hissi	1
Ardıç ağacıyla cırcık kuşu	1	Yemekleri estetik bir şekilde sunayı öğretme	1	Günlük defteri	1
Cansuyu	1	İhtiyaç	1	Öğretmenliğin aslı	1

Tablo 3 incelendiğinde bu kategoride 63 metaforun yer aldığı görülmektedir. Bu kategoride en çok tekrar eden metaforların su (f:6), kılavuz (f:4), ehliyet (f:3), hayat (f:3), öğretmenin kaynağı (f:3) ve anne (f:2) olduğu görülmektedir. Bu kategoride yer alan diğer metaforlar ise birer öğrenci tarafından üretilmiştir. Bu kategori altında görüş belirten öğrencilerden biri şu ifadeyi kullanmıştır: “Pedagojik formasyon su gibidir. Çünkü bir şekilde suya ihtiyacımız var ve öğretmen olabilmek için de formasyona ihtiyacımız var. Gerekli bilgilere sahip olup öğrencilere daha farklı yaklaşabilmemizi sağlayan gerekli bir alandır...” (Ö161, 26, E)

Kategori 3: Gereksiz, Yetersiz ve Plansız Uygulamalar İçeren Pedagojik Formasyon

Bu kategori altında yer alan metaforlara ve bu metaforlara ilişkin frekans değerlerine Tablo 4’te yer verilmiştir.

Tablo 4. Gereksiz, Yetersiz ve Plansız Uygulamalar İçeren Pedagojik Formasyon Kategorisini Oluşturan Metaforlar

Metafor	f	Metafor	f	Metafor	f
Gereksiz bir şey	4	Önemsiz	1	Robot fabrikası	1
Sadece bir belge	3	Tokken bitirmek olduğum tabak dolusu yemek	1	Bir altın külçesini gazete kâğıdına sarmak	1
Boşluk	3	İhtiyaç	1	Sandıkta duran çeyiz	1
Kitap	2	Sınıfımızda duran tahta	1	Elektrikli Süpürge	1
Ticarethane	2	Deney ortamı	1	Sigara	1
Balon	2	Çöl	1	Sıkıştırılmış zip dosyası	1
İşkence	1	Amacına ulaşmamış	1	Yılan hikâyesine dönen program	1
Kullanmak zorunda olduğum hediye çeki	1	Ders gibi ama daha çok uygulama	1	Izdırıp	1

Koca bir hiç	1	Bireyin gelişimi	1	Telefonun alarmı	1
Reklam	1	Havanda su dövmek	1	Eşekten inip uçağa binmek	1
Dershane	1	Cansız bir varlık	1	Kocaman bir dağ	1
Cehennem	1	Su şişesi	1	Geleceğe garanti (buz mavisisi)	1
Gri rengi	1	Kahve	1	Tek gecelik bir ilişki	1
Hastane	1	Şekerli sakız	1	Sıkıcı bir eğitim süresi	1
Piyango	1	Karışık bir duygu	1	Adana'nın sıcaklığı	1
Kalem	1	Sıkıştırılmış bilgi küpü	1	Hızlı tren	1
Askerlik	1	Savaş	1	Yemek (öğün)	1
Uzay aracı (roket)	1	Şifreleme	1	Ağzı zorla kapatılmış kutu	1
Yasemin	1	Spor niyetine yapılan namaz	1	Kurallar	1
Para	1	Omuzlarına ekstra bir yük yükleme	1		

Tablo 4’de görüldüğü üzere bu kategori altında 59 metafor yer almaktadır. Bu kategoride en çok tekrar eden metaforların gereksiz bir şey (f:4), sadece bir belge (f:3), boşluk (f:3) olduğu belirlenmiştir. Bu kategoride yer alan diğer kitap, ticarethane, balon metaforları ikiye öğrenci tarafından, diğer metaforlar ise birer öğrenci tarafından üretilmiştir. “Gereksiz, yetersiz ve plansız uygulamalar içeren pedagojik formasyon” kategorisinde yer alan metaforlara yönelik olarak bir örnek açıklama şu şekildedir: “Pedagojik formasyon ticarethane gibidir. Çünkü pedagojik formasyon gereksiz bir şeydir. Bu koşullarda eğitim sistemini eleştirmemek gerekir. Ya bölümlerin kapatılması gerekir ya da bölümlere alırken eğitim dersleri verilecek ve ücretsiz olması lazım. Para tuzakları bunlar.” (Ö397, 25, E)

Kategori 4: Tamamlayıcı ve Bütünleştirici Bir Boyut Olarak Pedagojik Formasyon

Bu kategori altında yer alan metaforlara ve bu metaforlara ilişkin frekans değerlerine Tablo 5’te yer verilmiştir.

Tablo 5. Tamamlayıcı ve Bütünleştirici Bir Boyut Olarak Pedagojik Formasyon Kategorisini Oluşturan Metaforlar

Metafor	f	Metafor	f	Metafor	f
Puzzle parçası	2	Su	1	Gökkuşağı	1
Fidan	2	Tamamlama	1	Beyaz önlük gibi	1
Siyah-beyaz	2	Gökkuşağı	1	Eğitimin ilerici bir yönü	1
Yemek sonrası içilen çay	1	Aşk	1	Patlıcan	1
Bir inşaatın temeli	1	Bir film	1	Ruh	1
Pasta süsleme malzemeleri	1	Kıyafeti tamamlayan aksesuar	1	Çiftçilik yapmayı öğrenmek	1

Makyaj	1	Kitap	1	Tamamlanmış lego	1
Meyve suyu	1	Resim yapmak	1	Tamamlanmış yapboz	1
Allık	1	Devredeki anahtar	1	Öğretmen kalemi	1
Ağaç dalı	1	Kalem	1	Ovarlok makinesi	1
Evin süsü	1	Ağaç	1	Sayfaları bir araya getiren cilt	1
Baharat	1	Salça makinesi	1	Kıyafet	1
Kırmızı topuklu ayakkabı	1	Yürüyen basamaklı merdiven	1	Öğretmen bireylerin yükümlü olduğu program	1
Süslerle bezenmiş şiir	1				

Tablo 5 incelendiğinde bu kategoride 40 metaforun olduğu görülmektedir. Bu metaforlardan puzzle parçası, fidan ve siyah-beyaz metaforları ikişer öğrenci tarafından, diğer metaforlar ise birer öğrenci tarafından üretilmiştir. Bu kategoride görüş belirten katılımcılardan birinin ifadesi şu şekildedir: “Pedagojik formasyon puzzle parçası gibidir. Çünkü kendi mesleğime adımımı atamda bana hedeflerime ulaşmamı sağlayacak bir parçadır. Pedagojik formasyon mesleğimin bir parçasıdır.” (Ö239, 23, K)

Kategori 5: Yardımcı ve Yol Gösterici Bir Araç Olarak Pedagojik Formasyon

Bu kategori altında yer alan metaforlara ve bu metaforlara ilişkin frekans değerlerine Tablo 6’da yer verilmiştir.

Tablo 6. Yardımcı ve Yol Gösterici Bir Araç Olarak Pedagojik Formasyon Kategorisini Oluşturan Metaforlar

Metafor	f	Metafor	f	Metafor	f
Pusulula	5	Gece görüş gözlüğü	1	B planı	1
Anahtar	5	Otomobil	1	Yöntem teknikleri	1
Fener	4	Problem çözme	1	Öğretmenin mihmandarı	1
Harita	2	İpucu	1	Ehliyet	1
Güneş	2	Bir süreç	1	Eğitim programcısı	1
Yol	1	Danışmanlık	1	Meşale	1
Uzman rehber	1	Aydınlığa açılan bir yol	1	Gemi dümeni	1
Kılavuz	1	Ansiklopedi	1	Navigasyon	1
Bekçi köpeği	1	Rahatlık	1	Spor oyunu	1

Tablo 6’da toplam 28 metafor yer almaktadır. Bu kategoride en çok tekrar eden metaforların pusula (f:5), anahtar (f:5) ve fener (f:4) olduğu görülmektedir. Bu kategoride yer alan harita ve güneş metaforları ikişer öğrenci tarafından, diğer metaforlar ise birer öğrenci tarafından üretilmiştir. “Yardımcı ve yol gösterici bir araç olarak pedagojik formasyon” kategorisinde yer alan metaforlara yönelik olarak öğrencilerin verdikleri yanıtlardan biri şu şekildedir: “Pedagojik

formasyon pusula gibidir. Çünkü eğitim bilimlerinden yoksun olan bizlere yardımcı olur, yol gösterir.” (Ö34, 27, K)

Kategori 6: Gelişimsel Bir Süreç Olarak Pedagojik Formasyon

Bu kategori altında yer alan metaforlara ve bu metaforlara ilişkin frekans değerlerine Tablo 7’de yer verilmiştir.

Tablo 7. *Gelişimsel Bir Süreç Olarak Pedagojik Formasyon Kategorisini Oluşturan Metaforlar*

Metafor	f	Metafor	f	Metafor	f
Ağaç	4	Estetik operasyon	1	Kardelen	1
Hamur	2	Tuz	1	Dolma kalem	1
Bir bebeğin büyüme süreci	2	Sevda	1	Yeşil	1
Buğday	1	Labirentte çıkış yolunu bulmak	1	Biberon	1
Hayat	1	Tohum	1	Renk skalası	1
Üzüm	1	Anakart (elektronik)	1	Gül bahçesi	1
Toprak	1	Biberli ekmek	1	Annelik	1
Hamur yoğurma makinesi	1	Yemek (aşçılık) yapmak	1		

Tablo 7 incelendiğinde bu kategori altında toplam 23 metafor olduğu görülmektedir. Bu kategoride en çok tekrar eden metaforların ağaç (f:4), hamur (f:2) ve bir bebeğin büyüme süreci (f:2) olduğu belirlenmiştir. Diğer metaforlar ise birer öğrenci tarafından üretilmiştir. “Gelişimsel bir süreç olarak pedagojik formasyon” kategorisinde yer alan metaforlara yönelik olarak öğrencilerin verdikleri yanıtlardan biri şu şekildedir: “Pedagojik formasyon hamur gibidir. Çünkü zamanla şekil verip pişirilecek bir nesne gibidir.” (Ö28, 26, K)

Kategori 7: Yenilik ve Farklılık Sunan Bir Süreç Olarak Pedagojik Formasyon

Bu kategori altında yer alan metaforlara ve bu metaforlara ilişkin frekans değerlerine Tablo 8’de yer verilmiştir.

Tablo 8. *Yenilik ve Farklılık Sunan Bir Süreç Olarak Pedagojik Formasyon Kategorisini Oluşturan Metaforlar*

Metafor	f	Metafor	f	Metafor	f
Renk	4	Elbise dolabı	1	Dini bir ritüel	1
Gökkuşağı	2	Saat	1	Deniz	1
Okyanus	1	Balon	1	Duygu	1
Aydınlık	1	Sinema bileti	1	Yeni doğmuş bebek	1
Eğitim hayatımızın bir parçası	1	Bambaşka bir evren	1	Yol	1
Gemi	1	Yelpaze	1		

Tablo 8 incelendiğinde bu kategori altında toplam 17 metafor olduğu görülmektedir. Bu kategori altında en sık tekrar eden metaforların renk (f:4) ve

gökkuşağı (f:2) olduğu belirlenmiştir. Diğer metaforlar ise birer öğrenci tarafından üretilmiştir. Okyanus metaforunu üreten bir öğrenci bu görüşünü şöyle ifade etmiştir: “*Pedagojik formasyon okyanus gibidir. Çünkü içine girdikçe bilinmeyen birçok yeni bilgiler keşfedebiliyoruz. Okyanusta olduğu gibi içine girdikçe yeni güzel şeylerle karşılaşyoruz.*” (Ö5, 27, E)

Kategori 8: Geleceğe Yönelik Umut Vaadeden Pedagojik Formasyon

Bu kategori altında yer alan metaforlara ve bu metaforlara ilişkin frekans değerlerine Tablo 9’da yer verilmiştir.

Tablo 9. *Geleceğe Yönelik Umut Vaadeden Pedagojik Formasyon Kategorisini Oluşturan Metaforlar*

Metafor	f	Metafor	f
Umut	2	Hayata dair bir parça	1
Can simidi	1	Mavi ve siyah renk	1
Liman	1	Beyaz renk	1
Mucize	1	Hedeflerin başlangıcı	1
Piyango	1	Fırsat	1
Tutunacak bir dal	1	Atlet	1
Köprü	1	Dikenli beyaz bir gül	1

Tablo 9’da görüldüğü üzere geleceğe yönelik umut vaadeden pedagojik formasyon kategorisi altında toplamda 14 metafor kullanılmıştır. Bunlar arasında umut metaforu iki öğrenci tarafından diğer metaforlar ise birer öğrenci tarafından üretilmiştir. Bu kategori altında üretilen metaforlara ilişkin bir açıklama şöyledir: “*Pedagojik formasyon beyaz renk gibidir. Çünkü beyaz yeniliği, umudu, başlangıçları anlatır. Önceden 4 yıllık üniversite mezunu, belli bir bilgi birikim sahibi olmaya rağmen bir meslek sahibi olamazken şimdi iyi bir fırsat. Yeni bir başlangıç iyi bir meslek, iyi bir öğretmen olma şansı iyi bir iş iyi bir kazanç.*” (Ö151, 26, K)

Kategori 9: Ulaşılması ve Sürdürülmesi Zor Bir Süreç Olarak Pedagojik Formasyon

Bu kategori altında yer alan metaforlara ve bu metaforlara ilişkin frekans değerlerine Tablo 10’da yer verilmiştir.

Tablo 10. *Ulaşılması ve Sürdürülmesi Zor Bir Süreç Olarak Pedagojik Formasyon Kategorisini Oluşturan Metaforlar*

Metafor	f	Metafor	f
Pasta	1	Asker	1
9.45 vapuru	1	Güneş	1
Duymayı hiç istemediğin laf	1	En sevdiğim yemeği yiyememek	1
Renkli zekâ küpü	1	Kadın	1
Iceberg	1		

Tablo 10 incelendiğinde bu kategori altında dokuz metafor olduğu görülmektedir. Birer öğrenci tarafından üretilen bu metaforlar; “pasta, 9.45 vapuru, duymayı hiç istemediğin laf, renkli zeka küpü, iceberg, asker, güneş, en sevdiğim yemeği yiyememek ve kadın” metaforlarıdır. Iceberg metaforunu üreten bir katılımcı görüşünü şöyle ifade etmiştir: “*Pedagojik formasyon iceberg gibidir. Çünkü görünürde daha basit bir eğitim gibi algılanmakta fakat eğitimin başlamasından sonra çok büyük bir dağ gibi geniş ve kapsamlı bir eğitim olduğunu gördüm. İsteyerek geldim aldığım eğitimden şartlar çok zor olsa da memnunum.*” (Ö389, 40, K)

Pedagojik Formasyon Öğrencilerinin Pedagojik Formasyon Kavramına Yönelik Metaforlarının Cinsiyete Göre İncelenmesine İlişkin Bulgular

Pedagojik formasyon öğrencilerinin pedagojik formasyon kavramına yönelik metaforik algılarını cinsiyete göre incelemek için ki-kare testi uygulanmıştır. Toplamda 389 metafora ulaşılmış ancak 22 katılımcı cinsiyetini belirtmediği için bu veriler değerlendirmeye alınmamıştır. Analiz sonucunda ulaşılan bulgular Tablo 11’de sunulmuştur.

Tablo 11. *Pedagojik Formasyon Kavramına İlişkin Metaforların Cinsiyete Göre İncelenmesine Yönelik Ki-Kare Sonuçları*

		Metaforları Açıklayan Kategoriler												
Değişkenler		Mesleğe Girişte Ön Koşul Olan Pedagojik Formasyon	Meslek Bilgisi Sunan ve Gerçek Yaşamla Bağ Kuran Pedagojik Formasyon	Gereksiz, Yetersiz ve Plansız Uygulamalar İçeren Pedagojik Formasyon	Tamamlayıcı ve Bütünlleştirici Bir Boyut Olarak Pedagojik Formasyon	Yardımcı ve Yol Gösterici Bir Araç Olarak Pedagojik Formasyon	Gelişimsel Bir Süreç Olarak Pedagojik Formasyon	Yenilik ve Farklılık Sunan Bir Süreç Olarak Pedagojik Formasyon	Geleceğe Yönelik Umud Vaad Eden Pedagojik Formasyon	Ulaşılmaz ve Sürdürülmesi Zor Bir Süreç Olarak Pedagojik Formasyon	Toplam	χ^2	P	
Cinsiyet	Kadın	f	49	41	38	32	27	22	15	14	6	244	18.969 ^a	.025
		%	20.1	16.8	15.6	13.1	11	9	6.1	5.7	2.5	100		
	Erkek	f	28	32	29	8	12	4	6	1	3	123		
		%	22.8	26	23.6	6.5	9.8	3.3	4.9	.8	2.4	100		

	f	77	73	67	40	39	26	21	15	9	367
Toplam	%	21	19.9	18.3	10.9	10.6	7.1	5.7	4.1	2.5	100

* p<.05

Tablo 11’de görüldüğü üzere öğrencilerin pedagojik formasyon kavramına ilişkin metaforlarının cinsiyetlerine göre anlamlı bir farklılık gösterdiği belirlenmiştir ($\chi^2_{(8)} = 18.969$, $p = 0.025 < .05$). Bu farkın kaynağı incelendiğinde, kadın pedagojik formasyon öğrencilerinin görüşlerinin daha çok “tamamlayıcı ve bütünleştirici bir boyut olarak pedagojik formasyon, gelişimsel bir süreç olarak pedagojik formasyon ve geleceğe yönelik umut vaad eden pedagojik formasyon” kategorilerinde yoğunlaştığı görülmektedir. Erkek pedagojik formasyon öğrencilerin ise pedagojik formasyonu daha çok “meslek bilgisi sunan ve gerçek yaşamla bağ kuran, gereksiz, yetersiz ve plansız uygulamalar içeren” bir eğitim süreci olarak algıladıkları belirlenmiştir.

TARTIŞMA ve SONUÇ

Pedagojik formasyon öğrencilerinin “pedagojik formasyon” kavramına yönelik sundukları metaforlar incelendiğinde görüşlerinin en çok “Mesleğe Girişte Önkoşul Olan Pedagojik Formasyon” kategorisi altında toplandığı, bu anlamda öğrencilerin formasyonu daha çok meslek edinme yolu olarak gördükleri söylenebilir. Bu görüşler, formasyon programının zorunlu bir eğitim süreci olarak görüldüğüne işaret etmektedir. Ancak bunun yanı sıra sürecin zorunluluğuna vurgu yapan kimi öğrencilerin sürece başladıktan sonra bu eğitimi faydalı ve geliştirici buldukları da ulaşılan sonuçlardan anlaşılmaktadır. Kiraz ve Dursun (2015) tarafından gerçekleştirilen bir çalışmada da, pedagojik formasyon eğitimini almanın öğretmen olmayı kolaylaştıracağı ve katılımcıların bazılarının eğitimi gerekli ve geliştirici bulurken, bazılarının ise yetersiz ve gereksiz buldukları belirlenmiştir. Bununla birlikte çalışmada, bazı öğrencilerin sadece pedagojik formasyon sertifikasına sahip olabilmek için eğitimi aldıkları düşünüldüğü de belirlenmiştir. Süral ve Sarıtaş (2015) tarafından gerçekleştirilen başka bir çalışmada, katılımcıların üçte birinin idealindeki mesleğin öğretmenlik mesleği olduğu, katılımcıların önemli bir kısmının öğretmenlik yapmak amacıyla bu eğitimi aldıkları belirlenmiştir. Çocuk, Yokuş ve Tanrıseven (2015) tarafından gerçekleştirilen benzer bir çalışmada ise pedagojik formasyon eğitimi alan öğrencilerin bir kısmının, bu durumu mecburiyet olarak gördükleri belirlenmiştir. Dündar ve Karaca (2013) tarafından gerçekleştirilen çalışmada da, benzer sonuçlar elde edilmiştir. Söz konusu bu çalışmalarla, araştırmanın bulgularının paralel olduğu söylenebilir. Bu sonuçlar dikkate alınarak, pedagojik formasyon eğitimi almakta olan öğrencilerin çoğunun, bu eğitimi öğretmen olabilmek için bir zorunluluk olarak nitelendirdikleri söylenebilir.

Pedagojik formasyona ilişkin olarak vurgulanan bir diğer tanımlama ise Meslek Bilgisi Sunan ve Gerçek Yaşamla Bağ Kuran bir süreç olarak görülmesidir. Bu bağlamda katılımcıların öğretmen yetkinliği kazandırma açısından pedagojik

formasyonu önemli ve gerekli gördükleri anlaşılmıştır. Yapıcı ve Yapıcı (2013) tarafından gerçekleştirilen çalışmada da, öğrencilerin bir kısmının pedagojik formasyona yönelik olumlu görüşleri olduğu, bunun nedeninin ise öğretmenlik mesleğine yönelik olumlu tutumları, geleceğe yönelik beklentilerinin gerçekleşmesi için pedagojik formasyonu bir araç olarak görmeleri olabileceği belirtilmiştir. Bununla birlikte, pedagojik formasyon öğrencilerinin olumlu görüşleri kapsamında, mesleğe başlangıç için gerekli görülen, gerçek yaşama ve alana yönelik bilgileri edinme çerçevesinde kendilerine sağlayacağı yarar ve avantajları göz önünde bulundurdıkları belirlenmiştir. Dündar ve Karaca (2013) tarafından gerçekleştirilen çalışmada da öğrencilerin bir kısmının, pedagojik formasyon programını bilgi kaynağı olarak gördükleri belirtilmiştir. Bu doğrultuda, araştırmadan elde edilen sonuçların, bu çalışmalarla paralel olduğu söylenebilir.

Elde edilen bir diğer bulguya göre, öğrencilerin “Gereksiz, Yetersiz ve Plansız Uygulamalar İçeren Pedagojik Formasyon” anlayışına sahip oldukları, pedagojik formasyon programının genel olarak işleyişine ilişkin eleştiriler yönelttikleri belirlenmiştir. Biber ve Tuna (2015) tarafından gerçekleştirilen çalışmada, pedagojik formasyon öğrencilerinin bu eğitimi gerekli gördükleri ancak dersler ve uygulamalar açısından çeşitli sorunların olduğu ve yürütülen öğretmenlik uygulaması dersinin eksik yönleri olduğu belirlenmiştir. Çiçek Sağlam (2015) tarafından gerçekleştirilen çalışmada ise, pedagojik formasyon öğrencilerinin çoğunun genel olarak programı etkili buldukları ancak uygulama ve işleyişe yönelik önemli sorunların bulunduğu belirlenmiştir. Çocuk, Yokuş ve Tanrıseven (2015) tarafından gerçekleştirilen çalışmada, öğrencilerin pedagojik formasyon programının süresinin yetersiz olduğu, konuların derinlikli ele alınmadığı, geçici bir aşama olarak görüldüğü belirlenmiştir. Yine, Yapıcı ve Yapıcı (2013) tarafından gerçekleştirilen çalışmada da, öğrencilerin çoğunun pedagojik formasyon kavramına yönelik olumsuz görüşlere sahip oldukları belirlenmiştir. Alanyazındaki bu sonuçlarla birlikte değerlendirildiğinde, öğrencilerin bir kısmının pedagojik formasyon programını gereksiz ve yetersiz gördükleri, uygulamada ortaya çıkan sorunlardan dolayı olumsuz düşüncelere sahip oldukları söylenebilir.

Pedagojik formasyon öğrencileri tarafından vurgulanan diğer iki tema, “Tamamlayıcı ve Bütünleştirici Bir Boyut Olarak Pedagojik Formasyon” ve “Yardımcı ve Yol Gösterici Bir Araç Olarak Pedagojik Formasyon” temalarıdır. Bu iki tema altında öğrencilerin ifade ettiği, puzzle parçası, evin süsü, kıyafeti tamamlayan aksesuar şeklinde tanımlamalar, formasyon sürecini tamamlayıcı ve bütünleştirici olarak gördüklerini ortaya koyarken, fener, meşale şeklindeki benzetmeleri ise sürecin öğretmenlik mesleğine ilişkin yol gösterici ve öğretmenin kendini geliştirmesine yardımcı olduğunu belirtir niteliktedir. Bunların yanı sıra pedagojik formasyonu geleceğe yönelik umut vaat eden, gelişimsel, yenilik ve farklılık sunan bir eğitim olarak görenler olsa da, ulaşılması ve sürdürülmesi güç bir süreç olarak tanımlayan ya da sonunun belirsiz olduğunu vurgulayan tanımlamalar da bulunmaktadır. Çocuk, Yokuş ve

Tanrıseven (2015) tarafından gerçekleştirilen çalışmada da, öğrencilerin pedagojik formasyonu, hazırlık, hız, hastalık ve maddiyat gibi farklı boyutlarda algıladıkları belirlenmiştir. Yapıcı ve Yapıcı (2013) tarafından gerçekleştirilen çalışmada ise, pedagojik formasyon kavramının olumlu, olumsuz ve nötr görüşler olmak üzere üç farklı boyutta değerlendirildiği belirlenmiştir. Söz konusu bu çalışmalarda elde edilen bulguların, pedagojik formasyon kavramına yönelik öğrenci algılarının farklılık gösterdiği, gerçekleştirilen araştırmayla farklı boyutlarda paralellik gösterdiği düşünülmektedir. Dündar ve Karaca (2013) tarafından gerçekleştirilen çalışmada da, öğrencilerin pedagojik formasyon eğitimini, ikinci bir şans olarak görmeleri bakımından geleceğe yönelik umut vaat etmesiyle; işkence aracı, depresyon kaynağı olarak görmeleri de ulaşılması ve sürdürülmesi güç bir süreç olmasıyla benzerlikler gösterdiği söylenebilir. Elde edilen bulgular bütüncül bir şekilde değerlendirildiğinde, pedagojik formasyonun hem olumlu hem de olumsuz yönleriyle algılandığı, mesleğe girişte bir koşul olmasının, zorunluluk olarak algılanmasının yanı sıra mesleğe ilişkin bilgi ve rehberlik sunuyor olmasının bu süreci daha etkili kıldığı belirlenmiştir.

Bunların yanında, pedagojik formasyon öğrencilerinin, pedagojik formasyon kavramına yönelik metaforik algıları, cinsiyete göre de incelenmiştir. Bu inceleme sonucunda, kadın öğrenciler, pedagojik formasyonu daha çok tamamlayıcı ve bütünlendirici bir boyut, gelişimsel bir süreç ve geleceğe yönelik umut vaat eden bir uygulama olarak gördükleri anlaşılmaktadır. Bununla birlikte, erkek öğrencilerin ise, pedagojik formasyonu bir yandan meslek bilgisi sunan ve gerçek yaşamla bağ kuran bir uygulama olarak nitelerken diğer taraftan gereksiz, yetersiz ve plansız uygulamalar içeren bir eğitim olarak ele aldıkları belirlenmiştir. Buradan hareketle, kadın öğrencilerin pedagojik formasyona yönelik daha olumlu görüşleri olduğu ve pedagojik formasyonun katkılarına ve sonuçlarına odaklandıkları, buna karşın erkek öğrencilerin ise pedagojik formasyona yönelik, gereksiz, yetersiz ve plansız uygulamalar içermesi bakımından, kadın öğrencilere göre daha olumsuz görüşleri olduğu söylenebilir.

Sonuç olarak, pedagojik formasyon kavramının öğrenciler tarafından daha çok mesleğe girişte bir önkoşul olarak görüldüğü, meslek bilgisi sunan, gerçek yaşamla bağ kuran bir uygulama olması yanında, gereksiz, yetersiz ve plansız uygulamalar içeren bir süreç olarak da algılandığı anlaşılmıştır. Ulaşılan bu sonuçlar, öğrencilerin pedagojik formasyon programının işlevselliğine ilişkin olarak bir sorgulama içinde olduklarını göstermekte ve bu programın niteliğinin ve işlevinin tüm paydaşları içeren bir değerlendirmeye gözden geçirilmesi gerektiğine işaret etmektedir. Çocuk, Yokuş ve Tanrıseven (2015) tarafından gerçekleştirilen çalışmada da, pedagojik formasyon eğitiminin niteliğinin artırılmasına yönelik çalışmalar yapılması ve özellikle öğrenme-öğretme süreçlerinin sorgulanmasına yönelik bir gereksinim duyulduğu belirtilmektedir. Yine, Temiz (2015) tarafından gerçekleştirilen çalışmada da, mesleğin pedagojik formasyon öğrencileri tarafından ne derece önemsendiği konusunda araştırmalar yapılması önerilmektedir. Bu bağlamda, farklı çalışma grupları üzerinde benzer çalışmalar yapılması ve öğretmen eğitiminin diğer paydaşların da katılımı ile

yeniden değerlendirilmesi önerilmektedir. Ayrıca, metaforlar aracılığıyla elde edilen verilerin farklı veri toplama yöntemleri ile desteklenmesi durumunda konuya ilişkin daha ayrıntılı sonuçlara ulaşılabileceği düşünülmektedir.

KAYNAKLAR

- Akdemir, A. S. (2013). Türkiye’de öğretmen yetiştirme programlarının tarihçesi ve sorunları. *Turkish Studies*, 8 (12), 15-28.
- Azar, A. (2011). Türkiye’de öğretmen eğitimi üzerine bir söylem: Nitelik mi, Nicelik mi?. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 1 (1), 36-38.
- Biber, A. Ç. & Tuna, A. (2015). Pedagojik formasyon eğitimi alan matematik bölümü mezunu öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulaması dersi hakkındaki görüşleri. *Başkent University Journal of Education*, 2 (2), 131-140.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. & Demirel, F. (2011). *Bilimsel araştırma yöntemleri* (10. bs.). Ankara: Pggem Akademi.
- Carpenter, J. (2008). Metaphors in qualitative research: shedding light or casting shadows?. *Research in Nursing & Health*, 31, 274 – 282.
- Çiçek Sağlam, A. (2015). Pedagojik formasyon sertifikası programının etkililiğinin öğrenci görüşlerine göre değerlendirilmesi. *Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 5 (2), 63-73.
- Çocuk, H. E, Yokuş, G. & Tanrıseven, I. (2015). Pedagojik formasyon öğrencilerinin öğretmenliğe ilişkin öz-yeterlik ve metaforik algıları: Mersin Üniversitesi örneği. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 12 (32), 373-387.
- Doğanay, A., Akbulut Taş, M., Yeşilpınar, M., Yolcu, E., Turhan Türkkkan, B. Sarı, M., vd. (2015). Hizmet öncesi öğretmen eğitiminde model arayışı. *Uluslararası Eğitim Programları ve Öğretim Çalışmaları Dergisi*, 5 (9), 1-21.
- Dündar, H. & Karaca, E. T. (2013). Formasyon öğrencilerinin ‘pedagojik formasyon programı’na ilişkin sahip oldukları metaforlar. *Gazi Üniversitesi Endüstriyel Sanatlar Eğitim Fakültesi dergisi*, 30, 19-34.
- Eraslan, L. & Çakıcı, D. (2011). Pedagojik formasyon programı öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 19 (2), 427.438.
- Güneş, G. & Gökçek, T. (2012). Pedagojik formasyon öğrencilerinin öğrenme stilleri. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 1 (4), 28-40.
- Ilgaz, G., Bülbül, T. & Çuhadar, C. (2013). Öğretmen adaylarının eğitim inançları ile öz-yeterlik algıları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13 (1), 50-65.
- Işık, A., Çiltaş, A. & Baş, F. (2010). Öğretmen yetiştirme ve öğretmenlik mesleği. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 14 (1), 53-62.
- İlğan, A., Sevinç, Ö. S. & Arı, E. (2013). Pedagojik formasyon programı öğretmen adaylarının mesleki tutum ve çağdaş öğretmen algıları. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 32 (2), 175-195.
- Kiraz, Z. & Dursun, F. (2015). Pedagojik formasyon eğitimi alan öğretmen adaylarının aldıkları eğitime ilişkin algıları. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11 (3), 1008-1028.
- Marshall, M. N. (1996). Sampling for qualitative research. *Family*, 13 (6), 522 – 525.
- Modell, A. H. (2009). Metaphor - the bridge between feelings and knowledge. *Psychoanalytic Inquiry: A Topical Journal for Mental Health Professionals*, 29 (1), 6-11.
- Nayır, F. & Çinkır, Ş. (2014). Uygulama öğretmenleri, yöneticileri ve pedagojik formasyon öğrencilerinin okullarda öğretmenlik uygulamasında karşılaştıkları

- sorunlar ve çözüm önerileri. *Uluslararası Eğitim Programları ve Öğretim Çalışmaları Dergisi*, 4 (7), 71-86.
- Özcan, M. (2013). *Okulda üniversite: Türkiye’de öğretmen eğitimini yapılandırmak için bir model önerisi*. TÜSİAD.
- Özdemir, T. Y. & Erol, Y. C. (2015). Pedagojik formasyon eğitimi alan öğretmen adaylarının okul, öğretmenlik ve öğrenci kavramlarına ilişkin algıları. *CBÜ Sosyal Bilimler Dergisi*, 13 (4), 215-244.
- Özkan, H. H. (2012). Öğretmenlik formasyon programındaki öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarının incelenmesi (SDÜ örneği). *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13 (2), 29-48.
- Polat, S. (2013). Pedagojik formasyon sertifika programı ve eğitim fakültesi öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının incelenmesi. *E-International Journal of Education Research*, 4 (2), 48-60.
- Saban, A. (2008). İlköğretim 1. kademe öğretmen ve öğrencilerinin bilgi kavramına ilişkin sahip oldukları zihinsel imgeler. *İlköğretim Online*, (7) 2, 421 – 455.
- Safran, M. (2014). *Eğitim fakülteleri, öğretmen yetiştirme süreci ve yeni arayışlar*. Öğretmen Yetiştirme Politika ve Sorunları Uluslararası Sempozyumu-IV Bildiri Kitabı, s.2-3, Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Saylan, N. (2013). Sürekli değiştirilen öğretmen yetiştirme sistemi. *Uluslararası Eğitim Programları ve Öğretim Çalışmaları Dergisi*, 3 (6), 9-19.
- Süral, S. & Sarıtaş, E. (2015). Pedagojik formasyon programına katılan öğrencilerin öğretmenlik mesleğine yönelik yeterliklerinin incelenmesi. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11 (1), 62-75.
- Temiz, E. (2015). Pedagojik formasyon alan öğretmen adaylarının konuşma kaygıları. *Turkish Studies*, 10 (3), 985-992.
- Tepeli, Y. & Caner, M. (2014). Pedagojik formasyon programı öğrencilerinin öğretmenlik uygulaması ile ilgili görüşleri. *Eğitim Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 4 (2), 313-328.
- Thompson, R. (2014). *Initial Teacher Education for the Education and Training Sector in England: Development and Change in Generic and Subject-Specialist Provision*. Retrieved January 20, 2015, from <http://eprints.hud.ac.uk/22463/>.
- Yapıcı, M. & Yapıcı, Ş. (2013). Öğretmen adaylarının pedagojik formasyona ilişkin metaforları. *Turkish Studies*, 8 (8), 1421-1429.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2008). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (7. bs.). Ankara: Seçkin Yayıncılık.

SUMMARY

One of the applications for teacher education is the pedagogical formation education carried out within the scope of various conditions and providing the individuals from other faculties with teaching opportunity (Tepeli & Caner, 2014). Within the studies investigating this application and its quality, it is seen that mostly the attitudes regarding the profession, learning styles, beliefs and self-efficacy perceptions of pedagogical formation students are analyzed (Eraslan & Çakıcı, 2011; Güneş & Gökçek, 2012; Ilgaz, Bülbül & Çuhadar, 2013; Polat, 2013; Özkan, 2012). Although we come across the pedagogical formation education among the alternative applications for teacher education in various countries (Özcan, 2013; Thompson, 2014), it is expressed that the pedagogical formation certificate program interrupts the teacher education programs in our country and it is pointed out it has significant deficiencies in terms of both quality and quantity (Akdemir, 2013; Azar, 2011; Işık, Çiltaş & Baş, 2010; Safran, 2014; Saylan, 2013). In the light of stated points, it is also needed to apply for students' opinions regarding this application as one of the stake holders of it. Through studies conducted, it is indicated that various problems are encountered through pedagogical formation education process such as practicum time's being short, the number of teacher trainees, its' being ineffective and useless, financial and time problems, instructors' not being the domain experts, etc. (Nayır & Çınkır, 2014; Dündar & Karaca, 2013; Çiçek Sağlam, 2015). On one hand, many problems' existing regarding pedagogical formation education; on the other hand there being the positive effects of this education reveals the need for the pedagogical formation education's being investigated and analyzed through various perspectives. In this respect, the aim of the study was putting forward pedagogical formation students' opinions related to "pedagogical formation" education. It was thought that by determining the perceptions of students regarding pedagogical formation, the problems and strengths encountered in this matter would be enlightened.

This study was conducted as a descriptive survey study with the aim of putting forward pedagogical formation students' metaphors related to "pedagogical formation" education. The participants were 417 students attending pedagogical formation certificate program in a state university of southern part of Turkey during 2014-2015 Education year. For data collection, given some information regarding "metaphor", each one of them was asked to complete the sentence "pedagogical formation is like ....; as .....". So, in this study, the students' opinions towards pedagogical formation concept were determined via the metaphors they created. Inductive analysis method was used to analyze the data collected. The analysis of data thought to be convenient was carried out for quantitative analysis. After the availability of the necessary conditions was tested, chi-square test was used for quantitative analysis and the differences related to gender were examined. Within validity and reliability analyses, metaphors obtained from the data coded by three researchers separately and the categories including these metaphors were compared and their consistency was

examined. After working on the conflicts regarding the codes and categories, they were revised.

When the metaphors pedagogical formation students presented for “pedagogical formation” concept were examined, it could be asserted that their views mostly gathered under “Pedagogical formation as a prerequisite for entering the profession” category; therefore they saw the pedagogical formation as a means of having a profession. These views indicated that they attended the process as a compulsion. Another one of definitions for pedagogical formation concept was “Pedagogical formation providing professional knowledge and relating to the real life”. In this sense, they expressed that pedagogical formation program is crucial in terms of gaining the competence regarding how and where teachers could use their knowledge. Furthermore, it was determined that they have the understanding of “Pedagogical formation including unnecessary, inefficient and unplanned practices”, directed criticism related to the general pedagogical formation process. Some other different categories such as “Pedagogical formation as a complementary and integrating dimension”, “Pedagogical formation as a helping and guiding tool”, “Pedagogical formation as a developmental process”, “Pedagogical formation as a process providing innovation and difference”, “Pedagogical formation promising for the future” and “Pedagogical formation as a process difficult to reach and resume” were also among the findings of the study. It is thought that there are various aspects of student perceptions regarding pedagogical formation concept through the studies within the literature and they show parallelism with the study conducted in many ways.

The students’ metaphors concerning pedagogical formation concept were analyzed according to gender as well. At the result of this analysis, it was revealed that female students saw the pedagogical formation program more as a complementary and integrating dimension, a developmental process and promising hope for the future. On the other hand, the male students considered the pedagogical formation program as providing professional knowledge and relating to the real life, including unnecessary, inefficient and unplanned practices. From this point of view, it could be asserted that female students have more positive insights for pedagogical formation program and focused much more on its contributions and results while male students have more negative opinions such as thinking pedagogical formation program as including unnecessary, inefficient and unplanned practices.

These results indicate that there is an inquiry regarding the functionality of pedagogical formation process and need of revision for this program’s quality and functionality together with all stakeholders. In this respect, carrying out similar studies with different groups and the participation of the other stakeholders in teacher education are suggested. That it is possible to reach more detailed results supporting data collected by metaphors with other data collection methods is considered as well.